

Gezamenlijk feest

De otter is met zijn stevige opmars in Nederland een succesverhaal van herstel van wetlands en waterkwaliteit, en een internationaal voorbeeld voor herintroductie van soorten in dichtbevolkte landen. Ook in regio's waar deze soort nog niet voorkomt, is het mogelijk en gewenst de otter terug te krijgen. Daar is nog een stevige impuls voor nodig. Het Jaar van de Otter 2021 geeft daarvoor extra aandacht en energie. Omdat ook de Vlamingen in 2021 een Jaar van de Otter vieren zal in beide landen de bekendheid van deze koning van de waternatuur toenemen.

TEKST HANS BEKKER, DAAN BOS EN ELLEN VAN NORREN

Volgend jaar, 2021, wordt het Jaar van de Otter! De Zoogdiervereniging heeft hiertoe het initiatief genomen om de samenwerking te versterken tussen alle partners die zich voor dit dier en zijn leefgebied willen inspannen. We zoeken naar de sterke punten van elke maatschappelijke partner en zetten ieders energie op de leukste of nuttigste manier in. Dat zet de otter ook bij het brede publiek op de kaart. En het ondersteunt iedereen bij de inzet om de otter weer België en Nederland te laten bevolken.

Vele vrijwilligers en organisaties dragen al bij aan de bescherming van de otter, en er is al enkele jaren een scala aan initiatieven, met als gevolg een groeiende otterpopulatie. In het Jaar van de Otter willen we de goede ontwikkelingen vieren, voorlichten, knelpunten goed voor het voetlicht brengen en focus bewerkstelligen in de aanpak daarvan.

Waarom 2021? Het jaar 2021 is gekozen omdat we hopen dat de otterpopulatie in Nederland dan de gewenste minimale omvang bereikt en dat de otter als doelsoort wordt opgenomen in een aantal Natura 2000-gebieden. Uit de rapportage over het winterseizoen 2019/2020 van de analyse van de genetische informatie blijkt dat de populatie is gegroeid naar (schatting) 450 individuen. Daarmee is de populatie aan te merken als bestendig (mededeling Loek Kuiters, WUR).

SAMENWERKING

In het Jaar van de Otter is de otter symbool voor de geweldige waternatuur in Nederland en is reden voor een gezamenlijk feest met vele partners: vrijwilligers, (semi-) overheden, bedrijven, natuurbeschermingsorganisaties, terreinbeherende organisaties en universiteiten. Calutra, de werkgroep voor bevers en otters van de Zoogdiervereniging, verwelkomt partners die een jaar lang willen samenwerken, gericht op het organiseren en uitvoeren van

deelprojecten die leiden tot de realisatie van de focuspunten. We streven ernaar dat nieuwe en reguliere activiteiten in het Jaar van de Otter samenhang hebben en elkaar versterken.

COMMUNICATIE

De centrale boodschap is: 'De otter neemt in België en Nederland in aantal toe! Maar de onnatuurlijke sterfte is hoog en de genetische basis is klein. Dat moet verbeteren om écht blijvend trots te kunnen zijn.' Deze boodschap zal in 2021 regelmatig en in vele toonaarden te horen zijn.

De afgelopen maanden zijn er al mensen binnen verschillende organisaties benaderd. En de eerste reacties zijn positief, zoals: 'wat een goed initiatief!', 'doorgaan!' en 'mag ik ook meedoen?'.

Er is een kalender gemaakt met activiteiten verspreid over 2021. Eind 2020 lanceren we het Jaar van de Otter 2021 op de landelijke Zoogdierdag en met dit artikel in *Zoogdier*.

ACTIVITEITEN

Sommige activiteiten zijn ook in eerdere jaren al ondernomen, andere worden nu op touw gezet. Een kleine greep uit de plannen die we in 2021 willen uitvoeren:

VELDWERK

- monitoring: zoeken, verzamelen en analyseren van otteruitwerpselen;
- uitvoering van concrete maatregelen ter verbetering van het leefgebied van de otter;
- regionale veldwerkplaatsen gericht op maatregelen voor otters bij wegen en kanalen;
- feest rondom maatregelen voor de otter in (o.a.) het Naardermeer.

KENNISUITWISSELING

- de jaarlijkse Calutra-dag waarop actieve vrijwilligers kennis uitwisselen;
- regionale otter-overleggen en een nationaal otter-overleg om met elkaar hindernissen in het herstel van de otterpopulatie te ondervangen;
- ontwikkelen van een otter-lesbrief voor scholen en natuur- en milieu-educatiecentra;
- met buurlanden uitwisselen van data en noodzaak van nemen van maatregelen.

BELEID

- lobby voor ottervriendelijk beheer en onderhoud van watergangen;
- aandacht voor otter in N2000-beheerplannen;
- bijdragen aan uitwisseling van kennis met ambtenaren.

COMMUNICATIE

- artikelen in (online)tijdschriften, nieuwsbrieven, in de schrijvende pers en andere media;
- voorlichtings- en promotiemateriaal over otters;
- aandacht voor otterfilm van Hilco Jansma.

EEN DUURZAME POPULATIE IN 2021?

Het Ministerie van LNV startte in 2002 de herintroductie en zo langzamerhand komt er een belangrijke juridische grens in zicht; die van een 'levensvatbare populatie'. Voor een Gunstige Staat van Instandhouding van de otterpopulatie hanteert LNV het aantal van 400 volwassen individuen. Dat aantal is in 2020 bereikt. Naast populatieomvang is er echter ook een referentiewaarde voor de verspreiding. Dat doel (aanwezigheid in 187 hokken van 10 x 10 km) is nog niet aan de orde.

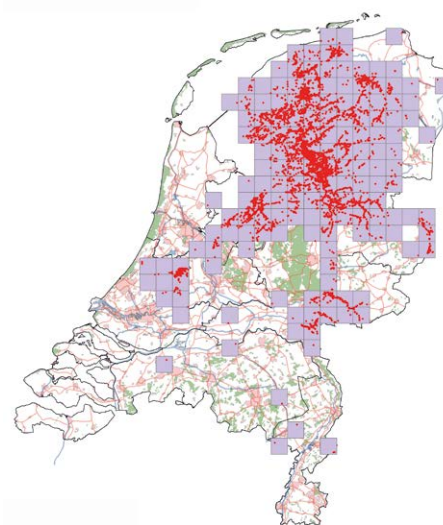
In de afgelopen decennia is hard gewerkt aan verbetering van de waterkwaliteit, en zijn vele knelpunten bij wegen en waterwerken opgelost. In het kader van de monitoring zijn duizenden samples van uitwerpselen verzameld en geanalyseerd. Er is gepraat, er zijn slimme ontwerpen gemaakt, er is veel veldwerk verricht en soms is er ook met de vuist op tafel geslagen. Dat alles heeft gemaakt dat er nu een gezamenlijk feest kan zijn. We willen met het Jaar van de Otter het succesverhaal vieren van schone, visrijke wateren met een goede waterkwaliteit en gelegen aan een veilig verbonden stelsel van rivieren, kanalen, sloten en moerassen.

Met onze partnerorganisaties, met overheden en met iedereen die zijn of haar steentje wil bijdragen benadrukken we dat er veel mogelijk is en dat de otter met een stevige impuls voorgoed terug kan komen in heel Nederland.

HANS BEKKER en DAAN BOS
zijn bestuurslid van Calutra

- ottermeldingen vanaf 2010
- ottermeldingen vanaf 2010 (10x10 hok)

Verspreiding van de otter vanaf 2010 uitgedrukt in hokken van 10 x 10 km².
Bron NDFF/Zoogdiervereeniging

FOCUSPUNTEN IN HET JAAR VAN DE OTTER 2021:

- het grote publiek kent de gunstige aantalsontwikkeling en waardeert deze;
- veilige oeververbindingen binnen en tussen leefgebieden;
- vermindering van onnatuurlijke sterfte door verkeer en in fuiken;
- verbetering van de omvang en kwaliteit van het leefgebied van de otter, zo mogelijk met bestaande (beleids)instrumenten;
- voortzetting van de jaarlijkse monitoring;
- de otter doelsoort in Natura 2000-gebieden;
- banden tussen betrokken organisaties verstevigen.

Recente ervaring van Ellen van Norren, Calutra-lid: 'Een Franse otter-collega zegt dat er ten noorden van Parijs natuurlijk geen otters voor kunnen komen, want het is te intensief gebruikt, in Niedersachsen is het te intensief agrarisch, in Nordrhein-Westfalen is het te intensief stedelijk. Ik hoef ze dan alleen maar aan te kijken, en het kwartje valt: Nederland is een voorbeeld voor andere gebieden in Europa dat de otter er kan bestaan.'

Foto Johann Prescher